

20 Σεπτεμβρίου, 1995

[ΠΙΚΗΣ, Πρόεδρος]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΑΡΘΡΑ 146 ΚΑΙ 28 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ,

Αιτητές,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ
ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ (ΑΡ. 2),

Καθ' ων η αίτηση.

(Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις Αρ. 518/94, 526/94,
538/94, 547/94, 569/94, 570/94)

5 Δημόσιοι Υπάλληλοι — Προαγωγές — Συστάσεις Προϊσταμένου του Τμήματος — Η περίπτωση υποβολής των συστάσεων όχι από τον Προϊστάμενο αλλά από εκπρόσωπό του — Παρέκλιση από τις διατάξεις του Άρθρου 35(4) του περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμου (Ν. 1/90) — Οι συστάσεις παράνομες — Οι προαγωγές άκυρες — Προηγούμενη νομολογία.

10 Δημόσιοι Υπάλληλοι — Προαγωγές — Προσόντα — "Πολύ καλή γνώση" ξένης γλώσσας — Έννοια με βάση και τη νομολογία — Κενά και ασάφεια στην εξέταση του προσόντος αυτού στην κριθείσα περίπτωση — Η σχετική έρευνα δεν ήταν η δέουσα.

15 Με τις προσφυγές προσεβλήθησαν τρεις αποφάσεις της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας που αφορούσαν όλες την πλήρωση θέσεων Ανώτερου Γραμματειακού Λειτουργού στις οποίες και προήγαγαν τα ενδιαφερόμενα μέρη. Στην αιχμή των λόγων ακυρώσεως και του ελέγχου του Δικαστηρίου ήταν οι συστάσεις που υποβλήθηκαν ενώπιον της Ε.Δ.Υ. και η διαπίστωση κατοχής του απαιτούμενου προσόντος της πολύ καλής γνώσης της αγγλικής γλώσσας από τα ενδιαφερόμενα μέρη.

20 Το Ανώτατο Δικαστήριο, ακυρώνοντας τις επίδικες αποφάσεις, αποφάσισε ότι:

1. Δεν εξειδικεύεται στα πρακτικά εν προκειμένω ποιοι από τους λό-

- γους οι οποίοι παρατίθενται παρείχαν ενδείξεις στην περίπτωση του καθενός από τους υποψηφίους για το επίπεδο γνώσης της Αγγλικής. Επίσης δεν επεξηγούνται τα καθήκοντα του καθενός των υποψηφίων τα οποία έτειναν να καταδείξουν γνώση της Αγγλικής στο προβλεπόμενο επίπεδο. Για την εκπλήρωση των καθηκόντων της θέσης την οποία οι υποψήφιοι κατείχαν (Γραμματειακός Λειτουργός), το Σχέδιο Υπηρεσίας απαιτούσε γνώση της Αγγλικής στο επίπεδο της "καλής γνώσης". Τούτο δοθέντος, εύλογα αναμενόταν ο προσδιορισμός των καθηκόντων εκείνων τα οποία απαιτούσαν γνώση της αγγλικής γλώσσας πέραν του προβλεπόμενου επιπέδου για την εκτέλεση των καθηκόντων της θέσης που κατείχαν. Όπως ο όρος "Πολύ καλή ..." υποδηλώνει και όπως η νομολογία βεβαιώνει, ... γνώση ξένης γλώσσας ... στο ψηλό αυτό επίπεδο, συνεπάγεται άνεση έκφρασης τόσο στο γραπτό όσο και στον προφορικό λόγο.
2. Είναι αδιαμφισβήτητο ότι οι συστάσεις που υποβλήθηκαν δεν προήλθαν από την αρχή που προβλέπει ο νόμος, τον Προϊστάμενο του Τμήματος, και ούτε αντανάκλασαν τις απόψεις του. Η επιλογή του Προϊσταμένου ως της αρχής που υποβάλλει συστάσεις, δεν είναι τυχαία ούτε συμπτωματική. Πρόκειται για το λειτουργό που έχει την εποπτεία της λειτουργίας του τμήματος και ως εκ της θέσεώς του γνώστη των ιδιοτήτων εκείνων του προσωπικού που προσωινίζουν την επιτυχή εκτέλεση των καθηκόντων της θέσης που θα πληρωθεί. Η αξιολόγηση του προσωπικού και η υποβολή συστάσεων για την πλήρωση θέσεων στην υπηρεσία, αποτελεί ευθύνη του Προϊσταμένου την οποία δεν μπορεί να αποποιηθεί. Αποτελεί αξίωμα ότι η εξουσία η οποία παρέχεται από το νόμο σε συγκεκριμένο όργανο ή αρχή, δεν μπορεί, στην απουσία ρητής νομοθετικής εξουσιοδότησης, είτε να εκχωρηθεί ή να ασκηθεί από άλλο πρόσωπο ή αρχή. Οι αξιολογήσεις και συστάσεις που υποβλήθηκαν στις υποθέσεις που αποτελούν το αντικείμενο αυτών των προσφυγών, δεν προήλθαν από την αρχή που προβλέπει ο νόμος. Η υποβολή τους ήταν παράνομη. Και η απόφαση της ΕΔΥ έκνομη εφόσον λήφθηκε στην απουσία των στοιχείων που προβλέπει ο νόμος - συστάσεις του Προϊσταμένου - και κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις του λήφθηκαν υπόψη οι συστάσεις αξιωματούχου άλλου από εκείνο που καθορίζει ο νόμος.
3. Ούτε στην *Piperi* ούτε στην *Καμένος* αμφισβητείται η αρχή ότι αποκλείεται η εκχώρηση εξουσίας και η άσκησή της από αξιωματούχο άλλο από εκείνο που προβλέπει ο νόμος, στην απουσία ρητής νομοθετικής διάταξης η οποία να το επιτρέπει ούτε και καθιερώνουν εξαίρεση του κανόνα. Ό,τι γίνεται αποδεκτό στις πιο πάνω αποφάσεις, είναι ότι είναι παραδεκτή η υποβολή συστάσεων από τον αξιωματούχο ο οποίος ουσιαστικά προϊστάται του Τμήματος όπου η θέ-

4 Α.Α.Δ. Στυλιανίδης κ.ά. ν. Δημοκρατίας (Αρ. 2)

ση του Προϊσταμένου χρεώνει, ή όπου ο Προϊστάμενος κωλύεται
ουσιωδώς να παρέχει τις συστάσεις του. Είναι αξιοσημείωτο ότι
και στις δυο αποφάσεις το Δικαστήριο έκρινε ότι υπό τα περιστα-
τικά των υποθέσεων εκείνων υπήρξε ουσιαστική συμμόρφωση με
5 τις τότε ισχύουσες διατάξεις του νόμου [Άρθρο 44(3) του περί Δη-
μόσιας Υπηρεσίας Νόμου (Ν 33/67)].

Οι προσφυγές επιτυγχάνουν με έξοδα.

10 Αναφερόμενες υποθέσεις:

Χατζηγιάννη κ.ά. ν. Δημοκρατίας (1991) 3 Α.Α.Δ. 317,

Piperi and Others v. Republic (1984) 3 C.L.R. 1306.

15

Καμένος κ.ά. ν. Δημοκρατίας (1994) 4 Α.Α.Δ. 404.

Προσφυγές.

20 Προσφυγές εναντίον της απόφασης των καθ' ων η αίτηση με
την οποία προάχθηκαν τα ενδιαφερόμενα μέρη στη θέση Ανώτε-
ρου Γραμματειακού Λειτουργού στον κλάδο του Γενικού Γραμ-
ματειακού Προσωπικού, αντί των αιτητών.

25 *Α. Κωνσταντίνου, για τον Αιτητή στις Υποθέσεις Αρ. 518/94,
526/94 & 538/94.*

Α. Κληρίδης, για την Αιτήτρια στην Υπόθεση Αρ. 547/94.

30 *Α. Σ. Αγγελίδης, για την Αιτήτρια στις Υποθέσεις Αρ. 569/94 &
570/94.*

*Γ. Φράγκου, Ανώτερη Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους
Καθ' ων η Αίτηση.*

35

Cur. adv. vult.

ΠΙΚΗΣ, Π.: Οι τρεις συνεκδικαζόμενες προσφυγές θέτουν
προς εξέταση τρεις διαδοχικές αποφάσεις της Επιτροπής Δημό-
σιας Υπηρεσίας που λήφθηκαν στο πλαίσιο αντίστοιχου αριθμού
40 διαδοχικών διαδικασιών για την πλήρωση αριθμού θέσεων Ανώ-
τερου Γραμματειακού Λειτουργού στον Κλάδο του Γενικού Γραμ-
ματειακού Προσωπικού.

Ο Φιλάρετος Στυλιανίδης, ένας από τους αιτητές, προσβάλλει

με τρεις ξεχωριστές προσφυγές τις αντίστοιχες πράξεις προαγωγής των επιλεγέντων ή ορισμένων από αυτούς. Με την Προσφυγή Αρ. 518/94 προσβάλλει την προαγωγή των: 1. Αγνής Λ. Βασιλείου, 2. Αύρας Ρήγα, 3. Ηρώς Κοντολαίμη και, 4. Μαρίας Κ. Ιωάννου.

5

Η προσφυγή του 526/94, στρέφεται κατά της προαγωγής της Αφροδίτης Φυλαχτίδου, και η τρίτη, η 538/94, εναντίον της προαγωγής της Όλγας Χατζηπαναγιώτου. Η τελευταία προσφυγή, στο βαθμό που στρεφόταν και κατά της προαγωγής της Μαρίας Γεωργίου και της Ειρήνης Φιλιππίδου, εγκαταλείφθηκε.

10

Η Γιωργούλα Βασιλειάδου, με την Προσφυγή Αρ. 547/94, προσβάλλει την ίδια πράξη που αποτελεί το αντικείμενο της Προσφυγής 518/94 και στρέφεται εναντίον των ίδιων ενδιαφερόμενων προσώπων. Η αμφισβήτηση των ίδιων προαγωγών αποτελεί το αντικείμενο της προσφυγής της Θέκλας Αδάμου, 569/94· ενώ δεύτερη προσφυγή της ίδιας, η 570/94, στρέφεται κατά της προαγωγής της Μαρίας Γεωργίου.

15

Οι ακόλουθοι δυο λόγοι προβάλλονται σ' όλες τις προσφυγές για την ακύρωση των προαγωγών των ενδιαφερόμενων προσώπων:

20

(Α) Το απαράδεκτο των συστάσεων που υποβλήθηκαν βάσει του Άρθρου 35(4) του περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμου του 1990 (Ν 1/90) εξαιτίας της πηγής προέλευσής τους και,

25

(Β) η ατέλεια της έρευνας για τη διαπίστωση των προσόντων των υποψηφίων, ειδικά εκείνου που αναφέρεται στην πολύ καλή γνώση της αγγλικής γλώσσας.

30

Οι προαγωγές των ενδιαφερόμενων προσώπων προσβάλλονται και για άλλους λόγους που άπτονται κατά κύριο λόγο της αξιολόγησης των υπηρεσιακών στοιχείων των υποψηφίων.

35

Ενόψει της σημασίας που ενέχει για την υπόσταση των διερευνούμενων αποφάσεων η εγκυρότητα των συστάσεων που υποβλήθηκαν, προέχει η εξέταση αυτού του θέματος. Το Άρθρο 35(4) του Ν. 1/90 καθορίζει τα στοιχεία τα οποία λαμβάνονται υπόψη κατά τη διενέργεια των προαγωγών για να διαπιστωθεί η καταλληλότητα των υποψηφίων με επίμετρο τα κριτήρια που θέτει ο νόμος Αξία, Προσόντα και Αρχαιότητα [Άρθρο 35(3), Ν. 1/90]. Μεταξύ των στοιχείων τα οποία λαμβάνονται υπόψη είναι "... οι αιτιολογημένες συστάσεις του Προϊσταμένου του Τμήματος στο οποίο

40

υφίσταται η κενή θέση.". Το στοιχείο αυτό, η σύσταση, είναι τόσο σημαντικό, όπως καθιερώνει η νομολογία, ώστε να απαιτείται ειδική αιτιολόγηση παρέκλισης από αυτή. Στην προκείμενη περίπτωση οι συστάσεις που υποβλήθηκαν δεν προήλθαν από τον Προϊστάμενο του Τμήματος αλλά από εκπρόσωπό του, τον κ. Λουκά Χρυσόχο, Πρώτο Διοικητικό Λειτουργό στην Υπηρεσία Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού. Οι συστάσεις, όπως διευκρινίζεται στη δήλωση του κ. Χρυσόχου, ενώπιον της ΕΔΥ, δεν αντανakλούσαν τις απόψεις του Προϊσταμένου αλλά τις απόψεις του Τμήματος. Ο Διευθυντής της Υπηρεσίας είχε νωρίτερα πληροφορήσει την ΕΔΥ ότι κωλυόταν να παραστεί, λόγω ειλημμένων υποχρεώσεων, στη συνεδρία της ΕΔΥ η οποία ορίστηκε για την υποβολή των συστάσεών του. Η ΕΔΥ, όπως προκύπτει από το πρακτικό της, αποδέχθηκε την εισήγηση και άκουσε, αντί τον Προϊστάμενο του Τμήματος, τον εκπρόσωπό του, όπως χαρακτηρίζεται. Συνάγεται από τη δήλωση του κ. Χρυσόχου ότι αυτός κοινοποίησε στην ΕΔΥ την αξιολόγηση και τις συστάσεις του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού. Η ίδια διαδικασία ίσχυσε και στις τρεις περιπτώσεις που μας απασχολούν. Προκύπτει από τις επίδικες αποφάσεις ότι οι συστάσεις που υποβλήθηκαν από τον κ. Χρυσόχο επέδρασαν ουσιωδώς στη λήψη των προσβαλλόμενων αποφάσεων.

Εκτός από την υποβολή των συστάσεων του Τμήματος, ο κ. Χρυσόχος προέβη στη διαπίστωση ότι όλοι οι υποψήφιοι, μεταξύ των οποίων τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα και οι προσφεύγοντες, είχαν τα απαιτούμενα προσόντα, περιλαμβανομένου και εκείνου της πολύ καλής γνώσης της αγγλικής γλώσσας. Η διαπίστωση αυτή έγινε, όπως αναφέρεται στο πρακτικό της δήλωσης του κ. Χρυσόχου, "... με βάση ένα ή περισσότερα από τα πιο κάτω στοιχεία: (ι) έχουν το τεκμήριο, δηλαδή είτε είναι απόφοιτοι Αγγλόφωνων Σχολών Μέσης Παιδείας, είτε έχουν επιτύχει σε εξετάσεις σε επίπεδο που αποτελεί τεκμήριο πολύ καλής γνώσης της Αγγλικής γλώσσας, (ιι) η εκτέλεση των καθηκόντων τους ως Γραμματειακών Λειτουργών συνεπάγεται χρήση της Αγγλικής γλώσσας στο απαιτούμενο επίπεδο, γεγονός που αποδεικνύει ότι πληρούν το σχετικό όρο το Σχεδίου Υπηρεσίας για πολύ καλή γνώση της Αγγλικής γλώσσας.". Δεν εξειδικεύεται ποιοι από τους λόγους οι οποίοι παρατίθενται παρείχαν ενδείξεις στην περίπτωση του καθενός από τους υποψηφίους για το επίπεδο γνώσης της Αγγλικής. Επίσης δεν εξηγούνται τα καθήκοντα του καθενός των υποψηφίων τα οποία έτειναν να καταδείξουν γνώση της Αγγλικής στο προβλεπόμενο επίπεδο. Για την εκπλήρωση των καθηκόντων της θέσης την οποία οι υποψήφιοι κατείχαν (Γραμματειακός Λειτουργός), το Σχέδιο Υπηρεσίας απαιτούσε γνώση της Αγγλικής στο επίπεδο της "καλής γνώ-

σης". Τούτου δοθέντος, εύλογα αναμενόταν ο προσδιορισμός των καθηκόντων εκείνων τα οποία απαιτούσαν γνώση της αγγλικής γλώσσας πέραν του προβλεπόμενου επιπέδου για την εκτέλεση των καθηκόντων της θέσης που κατείχαν. Όπως ο όρος "Πολύ καλή" υποδηλώνει και όπως η νομολογία βεβαιώνει, ... γνώση ξένης γλώσσας ... στο ψηλό αυτό επίπεδο, συνεπάγεται άνεση έκφρασης τόσο στο γραπτό όσο και στον προφορικό λόγο [βλ. *Χατζηγιάννη Ιωσήφ κ.ά. v. Δημοκρατίας* (1991) 3 Α.Α.Δ. 317]. Πρέπει επίσης να επισημάνω ότι προκύπτει κάποια ασάφεια για τα προσόντα ορισμένων από τους υποψηφίους, αναφορικά με την αγγλική γλώσσα, δεδομένου ότι, όπως αναγράφεται (χωρίς πιστοποιητικό) στον πίνακα που περιγράφει τα προσόντα των υποψηφίων, δεν υπάρχουν τα σχετικά πιστοποιητικά.

Είναι αδιαμφισβήτητο ότι οι συστάσεις που υποβλήθηκαν δεν προήλθαν από την αρχή που προβλέπει ο νόμος, τον Προϊστάμενο του Τμήματος, και ούτε αντανάκλυσαν τις απόψεις του. Η επιλογή του Προϊσταμένου ως της αρχής που υποβάλλει συστάσεις, δεν είναι τυχαία ούτε συμπτωματική. Πρόκειται για το λειτουργό που έχει την εποπτεία της λειτουργίας του τμήματος και ως εκ της θέσεώς του γνώστη των ιδιοτήτων εκείνων του προσωπικού που προοιωνίζουν την επιτυχή εκτέλεση των καθηκόντων της θέσης που θα πληρωθεί. Η αξιολόγηση του προσωπικού και η υποβολή συστάσεων για την πλήρωση θέσεων στην υπηρεσία, αποτελεί ευθύνη του Προϊσταμένου την οποία δεν μπορεί να αποποιηθεί. Αποτελεί αξίωμα ότι η εξουσία η οποία παρέχεται από το νόμο σε συγκεκριμένο όργανο ή αρχή, δεν μπορεί, στην απουσία ρητής νομοθετικής εξουσιοδότησης, είτε να εκχωρηθεί ή να ασκηθεί από άλλο πρόσωπο ή αρχή. Οι αξιολογήσεις και συστάσεις που υποβλήθηκαν στις υποθέσεις που αποτελούν το αντικείμενο αυτών των προσφυγών, δεν προήλθαν από την αρχή που προβλέπει ο νόμος. Η υποβολή τους ήταν παράνομη. Και η απόφαση της ΕΔΥ έκνομη εφόσον λήφθηκε στην απουσία των στοιχείων που προβλέπει ο νόμος - συστάσεις του Προϊσταμένου - και κατά παρέκλιση από τις διατάξεις του λήφθηκαν υπόψη οι συστάσεις αξιωματούχου άλλου από εκείνο που καθορίζει ο νόμος.

Οι καθ' ων η αίτηση υπέβαλαν ότι οι αποφάσεις στην *Piperi and Others v. Republic* (1984) 3 C.L.R. 1306, (απόφαση Ολομέλειας) και *Καμένος κ.ά. v. Δημοκρατίας* (1994) 4 Α.Α.Δ. 404, αναγνωρίζουν τη δυνατότητα αντικατάστασης του Προϊσταμένου εφόσον συντρέχουν προϋποθέσεις τέτοιες που να καθιστούν τη συμμετοχή του στη διαδικασία των προαγωγών αδύνατη. Στην *Piperi* έγιναν δεκτές οι συστάσεις του λειτουργού ο οποίος αναπληρούσε τον Προϊστάμενο

του Τμήματος ο οποίος αποχώρησε από την Υπηρεσία. Το γεγονός ότι τα καθήκοντα του Προϊσταμένου ανατέθηκαν, κατά τη διάρκεια της χρείας της θέσης, στο Γενικό Διευθυντή, κρίθηκε ότι δεν αλλοίωσε την πραγματικότητα ότι ο πρώτος λειτουργός του Τμήματος ο οποίος ουσιαστικά αναπληρούσε τον Προϊστάμενο ήταν, υπό τις συνθήκες, αρμόδιος για την υποβολή των συστάσεων του Προϊσταμένου του Τμήματος. Ανάλογη υπήρξε η προσέγγιση του Δικαστηρίου στην **Καμένος** λόγω της συνάφειας των γεγονότων της υπόθεσης με την **Piperi** που καθιστούσαν, όπως και σ' εκείνη την υπόθεση, αδύνατη τη συμμετοχή του Προϊσταμένου στη διαδικασία πλήρωσης θέσεων προαγωγής.

Ούτε στην **Piperi** ούτε στην **Καμένος** αμφισβητείται η αρχή ότι αποκλείεται η εκχώρηση εξουσίας και η άσκησή της από αξιωματούχο άλλο από εκείνο που προβλέπει ο νόμος, στην απουσία ρητής νομοθετικής διάταξης η οποία να το επιτρέπει· ούτε και καθιερώνουν εξαίρεση του κανόνα. Ό,τι γίνεται αποδεκτό στις πιο πάνω αποφάσεις, είναι ότι είναι παραδεκτή η υποβολή συστάσεων από τον αξιωματούχο ο οποίος ουσιαστικά προϊστάται του Τμήματος όπου η θέση του Προϊσταμένου χηρεύει, ή όπου ο Προϊστάμενος κωλύεται ουσιαστικά να παρέχει τις συστάσεις του. Είναι αξιοσημείωτο ότι και στις δυο αποφάσεις το Δικαστήριο έκρινε ότι υπό τα περιστατικά των υποθέσεων εκείνων υπήρξε ουσιαστική συμμόρφωση με τις τότε ισχύουσες διατάξεις του νόμου [Άρθρο 25 44(3) του Ν 33/67].

Καταλήγω ότι η παρέκλιση από τις διατάξεις του Άρθρου 35(4) του Ν 1/90 εκθεμελιώνει τη σύσταση και καθιστά τις επίδικες αποφάσεις υποκείμενες σε ακύρωση. Ενόψει αυτής της κατάληξης δε θα επεκταθώ στη διερεύνηση των άλλων λόγων που έχουν προβληθεί για την ακύρωση των αποφάσεων. Περιορίζομαι μόνο στο να επισημάνω ότι η διερεύνηση του προσόντος της καλής γνώσης της αγγλικής γλώσσας δε φαίνεται να υπήρξε η δέουσα. Το εύρημα αυτό καταρρίπτεται με την απόρριψη των συστάσεων που υποβλήθηκαν.

Οι προσφυγές επιτυγχάνουν με έξοδα.

Οι επίδικες αποφάσεις, στην έκταση που αφορούν τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα (1. Αγνή Α. Βασιλείου, 2. Αύρα Ρήγα, 3. Ηρώ Κοντολαίμη, 4. Μαρία Κ. Ιωάννου, 5. Αφροδίτη Φυλαχτίδου, 6. Όλγα Χατζηπαναγιώτου και 7. Μαρία Γεωργίου), ακυρώνονται στην ολότητά τους βάσει του Άρθρου 146.4(β) του Συντάγματος.

Οι προσφυγές επιτυγχάνουν με έξοδα.